

עפ"ג 11135/09/21 - וליאם מתיוס נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

לפני כב' השופט רפי כרמל, סגן נשיא, אב"ד
כב' השופט אריה רומנוב
כב' השופטת שירלי רנר

עפ"ג 11135-09-21

המערער

וליאם מתיוס
ע"י ב"כ עו"ד ברק טמיר

נגד

המשיבה

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' ס. הנשיא השופט ירון מינטקביץ) מיום
25.7.21 בת"פ 15395-06-20.

כללי

1. המערער הורשע, על יסוד הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן שהוגש נגדו, בעבירות של קבלת דבר במרמה, התחזות בצוותא, גניבה בצוותא, איומים בצוותא, והפרת הוראה חוקית. המערער צירף תיק נוסף מבית המשפט לתעבורה (פ"ל 1180-03-20) והורשע בעבירות נהיגה בפסילה, נהיגה ללא רישיון ונהיגה ללא ביטוח. המערער נדון לעונשים הבאים: ארבע שנות מאסר בפועל; שני מאסרים מותנים; קנס בסך 10,000 ₪, פסילת רישיון נהיגה למשך עשר שנים, שתחל לאחר תום הפסילה הנוכחית; פסילת רישיון מותנית ופיצוי ל-10 מתלוננים בסכום כולל של 57,000 ₪. הערעור מופנה כנגד חומרת העונש.

2. המערער הועמד לדין עם נאשם מס' 1, אחיינו (להלן יקראו ביחד: "הנאשמים"). ואלה המעשים:

מעשי המרמה - במהלך התקופה, שבין החודשים פברואר 2019 ועד דצמבר 2020, פעלו הנאשמים לקידום קשר שקשרו בתחילת התקופה, להוציא יחדיו במרמה סכומי כסף מאנשים שונים. על פי תכניתם של השניים ובהתאם למה שהוסכם ביניהם, פנה נאשם 1 ל- 12 עובדי אורח ברחוב, אמר להם כי אימו חולה, ביקש מהם הלוואות לצורך קניית מזון ותרופות עבורה, והבטיח כי יחזיר את ההלוואה בתוך מספר ימים, מבלי שהתכוון לעשות כן. על מנת להניח את דעתם של חלק מהמתלוננים, נאשם 1 הציג לפנייהם מצג שקרי, כאילו יש ברשותו צ'ק לפקודתו והוא יחזיר להם את

ההלוואה לאחר שיפדה את הצ'ק בתוך מספר ימים. בהמשך לכך ובהתאם למה שתוכן במסגרת הקשר, פנו שני הנאשמים בשנית לעשרה מהמתלוננים לאחר מספר ימים, תוך שהמערער התחזה בפניהם לאחר, לעיתים באמצעות תעודת זהות שאינה שלו, ואמר להם כי הוא מעסיקו של נאשם 1. הנאשמים הציעו למתלוננים כי יחזירו להם את סכום ההלוואה באמצעות צ'קים או העברה בנקאית בסכום גבוה יותר, והמתלוננים יתנו להם במזומן את ההפרש בין סכום ההלוואה לבין סכום הצ'ק או ההעברה. זאת, למרות שהנאשמים ידעו שהשיקים שברשותם חסרי ערך ולא הייתה להם כל כוונה לבצע העברה בנקאית. המתלוננים, אשר קיוו כי כך יוכלו לקבל את החזר ההלוואה שנתנו לנאשם 1, הסכימו להצעה ונתנו לנאשמים במזומן את ההפרש שבין סכום ההלוואה לסכום הצ'ק או ההעברה הבנקאית שהנאשמים הציעו להם. בסופו של דבר, הצ'קים אותם מסרו הנאשמים למתלוננים השונים לא כובדו והנאשמים לא ביצעו כל העברה בנקאית.

איומים וגניבה - בשני מקרים איימו הנאשמים על שניים מהמתלוננים וגנבו מהם סכומי כסף נוספים. אחד המתלוננים (המתלון מ"ש), ממנו קיבל נאשם 1 הלוואה באופן המתואר לעיל, נפגש עם הנאשמים במטרה לקבל את כספו חזרה, אך במפגש זה לקח המערער מידו של המתלון סכום של 5,200 ₪, לאחר ששאלו כמה מזומן יש לו, סירב להחזירו ונתן לו שיק חסר ערך כקודמו. לאחר שנודע לאותו מתלון כי השיקים הם חסרי ערך, הוא פנה למערער. הלה הורה לו להעביר סכומי כסף נוספים באמתלות שונות, כאילו כך יוכל להשיב לו את כספו, והמתלון העביר לנאשם 1 3,000 ₪ נוספים ולאחר מכן העביר למערער עוד 950 ₪. כשביקש את כספו, צעק עליו המערער ודרש ממנו את כרטיס הבנק שלו ואת הקוד הסודי. המתלון עשה כן ולמחרת ביקש מהמערער שיחזיר לו את שמסר אחרת יפנה למשטרה. בתגובה איים עליו נאשם 1 כי אם יעשה כן הוא "יסתבך". שני הנאשמים משכו מחשבונם של מתלון זה סך של 7,061 ₪ ולא השיבו לו את כספו.

מתלון שני (המתלון ג"א) שנתן לנאשם 1 הלוואה, כפי שתואר למעלה, ביקש את כספו חזרה ונאשם 1, הורה לו לתת לו סכום של 2,000 ש"ח נוספים והבטיחו כי אז יחזיר לו סכום של 3,500 ₪, הגם שלא הייתה לו כוונה להחזיר את כספו. בשל המצג הכוזב נתן לו המתלון סכום של 2,000 ש"ח. בפגישה נוספת, הורה לו המערער למשוך סכום של 4,000 ש"ח מכספומט ולתת לנאשמים. המתלון והנאשמים נסעו לעיר רחובות למשוך כסף מכספומט ובדרכם זיז נאשם 1 את המתלון ואיים עליו ש"לא כדאי לו להסתבך". המתלון הצליח למשוך רק 2,000 ₪, ובתגובה איים עליו נאשם 1 כי הוא הולך להסתבך ולא יראה את כספו יותר. גם המערער איים עליו באופן דומה, הוסיף כי הוא יודע היכן המתלון גר והורה למתלון לערוך קניות עבור הנאשמים ביתרת הסכום. המתלון רכש עבור הנאשמים מוצרים שונים בסכום כולל של 1,319 וקנה למערער מכשיר טלפון סלולרי בסכום של 650 ש"ח. בסופו של דבר לא החזירו הנאשמים לג"א את כספו.

סך כל הסכום שקיבלו הנאשמים יחדיו מכל המתלוננים באופן שתואר לעיל הוא 92,855 ₪.

הפרת הוראה חוקית - ביום 7.6.20 הוגש נגד שני הנאשמים כתב האישום המקורי, ולצדו בקשה לקביעת תנאי שחרור. ביום 25.6.20 הורה בית המשפט, כי שני הנאשמים ישהו עד תום ההליכים במעצר בית מלא. ביום 27.11.20 הקל בית המשפט בתנאי שחרורו של נאשם 1 והתיר לו לצאת שלוש פעמים בשבוע לשלוש שעות בכל פעם, בליווי מפקח, לצורך התאוררות. ביום 13.12.20 הקל בית המשפט באופן דומה גם בתנאי שחרורו של המערער. שני הנאשמים הפרו את תנאי שחרורו, בכך שיצאו מספר פעמים ממקום מעצר הבית ללא פיקוח, בשעות שבהן לא היה אמורים לצאת, ואז ביצעו את העבירות כלפי המתלוננים א"ל ור"ח.

תיק תעבורה מצורף - כאמור, המערער צירף תיק נוסף מבית המשפט לתעבורה בפתח תקווה (פ"ל 1180-03-20). על פי עובדות האישום, המערער מעולם לא הוציא רישיון נהיגה, וביום 27.7.16 נדון, בין היתר, לעשר שנות פסילה בפועל. חרף זאת, ביום 10.3.20 בסמוך לשעה 18:30 הוא נהג במכונית בעיר פתח תקווה. בשל כך הורשע המערער בעבירות נהיגה בפסילה, נהיגה ללא רישיון ונהיגה ללא ביטוח.

טענות הצדדים

3. ב"כ המערער עותר לקבלת הערעור ולהפחתת תקופת המאסר שנגזרה על המערער בתיק זה ודחיית מועד תשלום הפיצויים. נטען, כי שגה בית משפט קמא בקבעו כי חלקו של המערער גדול מזה של נאשם 1. לטענת ההגנה, נאשם 1 הוא זה שפנה אל המתלוננים ויצר במעשיו את קיומה של העבירה. בלעדיו לא היתה יוצאת העבירה אל הפועל. חלקו של נאשם 1 גדול או לכל הפחות שווה לחלקו של המערער. עוד נטען, כי נאשם 1 פעל כאשר תלוי עומד בעניינו מאסר מותנה בר הפעלה בן שישה חודשים, על עבירת רכוש ואיומים, ואילו המערער, שאמנם גיליון הרשעותיו רחב, הרשעתו האחרונה הנה משנת 2016. לענין נסיבות ביצוע העבירות, נטען כי אין מדובר בעבירות בעלות תחום מיוחד או תכנון מוקדם, אלא תחילתן בביצוע אקראי של נאשם 1. עוד נטען, כי לא ניתן משקל מספק לנסיבות האישיות של המערער, ובכללן: לקיחת אחריות, הבעת חרטה, השתתפות המערער בקבוצות טיפוליות בבית הכלא כחלק ממאסרו, הודאה וחיסכון בזמן שיפוטי. המניע לביצוע העבירות היה מצבה הרפואי והכלכלי של אחות המערער ולא למטרות בצע כסף. המערער סובל ממחלות רבות, ובכללן מחלה קשה. הוא מסר עצמו שנים רבות למען ביטחון המדינה. לענין תשלום הפיצויים נטען כי הסכום אינו סביר לתשלום בתוך מספר חודשים כשהמערער נמצא בין כותלי הכלא, ומבוקש כי מועד התשלום יידחה עד לאחר שחרורו. הוסף, כי בגין עבירות המרמה הוטלו על המערער 3 שנות מאסר בפועל וכן הוטלו 18 חודשי מאסר בפועל בגין עבירות התעבורה, כאשר 12 חודשים מתוכם הנם במצטבר, כך שבסך הכל הוטל על המערער עונש של ארבע שנות מאסר. נטען, כי המעורב האחר היה הדמות הדומיננטית. וכן, נטען, כאמור בהודעת הערעור, כי מקרה אחד שנעשה על ידי המעורב האחר, יוחס למערער.

נטען עוד, כי בית משפט קמא קבע שהמצב הכלכלי והרפואי של שני הנאשמים לא הוכח לפניו, אף שבכתב האישום יש ביסוס לכך, לא ניתן למצבו של המערער משקל מספק: המערער הינו חולה בסרטן ועבר מספר צינתורים ואין לו יכולת לשלם את הפיצוי אלא לאחר שחרורו ממאסרו. על כן יש להפחית מעונשו, ולכל הפחות להשוותו לנאשם האחר (בעבירות המרמה).

ב"כ המשיבה ציינה בתשובה, כי המתלוננים לא צורפו לערעור ועל כן לא ניתן לשנות את ההחלטה בגין הפיצוי. כן נטען, כי מדובר בקשר אותו קשרו השניים, והנסיבות האישיות לא נעלמו מעינו של בית משפט קמא, ערעורו של המערער האחר נדחה (עפ"ג 1190-09-21), ולענין העונש התעבורתי של המערער באה הפנייה לעונש המאסר לתקופת 28 חודשים בגין עבירת תעבורה קודמת, והוגש רישומו הפלילי של המערער. על כן יש לדחות הערעור.

דין

4. דין הערעור להידחות.

כלל הוא, כי ערכאת הערעור אינה גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר הדין של הערכאה הדיונית. התערבותה בעונשים שנגזרו שמורה למקרים חריגים בלבד, בהם נפלה טעות מהותית, או כאשר העונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות, הואיל ולא נפלה כל טעות מהותית בגזר הדין.

5. לזכות המערער עומדת הודאתו במיוחס לו, שהביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים והבעת חרטה. במכלול השיקולים לקולה הובאו גם מצבו הרפואי ונסיבות חייו המורכבות. ואולם מנגד, לחובת המערער נזקפת חומרת העבירות שביצע. מדובר במעשי מרמה מכוערים שבוצעו תוך ניצול תמימותם וטוב ליבם של עוברי אורח. מהותה של המרמה, בפגיעה ברצון החופשי ובחופש הבחירה של המתלוננים, אותם רימה והונה (ראו: ע"פ 752/90 **שמואל ברזל נ' מדינת ישראל** (1992)). המערער ביחד עם אחיינו, הצעיר ממנו ביותר מעשרים שנים, פגעו באנשים רבים ובמשך תקופה ארוכה, באופן מתוחכם, לאחר תכנון ותוך שהם מהתלים בקורבנותיהם, מוסיפים ומוציאים מהם כספים נוספים על אלה שכבר נתנו להם ואף איימו על שניים מהם. בכך פגע המערער באמון של המתלוננים בזולת, פגיעה, שהתווספה לה עלבון והשפלה כעולה מהצהרות נפגעי העבירה. סכומי הכסף שהוציא המערער ביחד עם שותפו הינם נכבדים. פעולות המערער מלמדות על תעוזה רבה וזלזול בקורבנותיו. המערער בחר להמשיך במעשי המרמה גם לאחר שנעצר והוגש נגדו כתב אישום, תוך שהוא מפר את תנאי מעצר הבית שנקבעו לו, באופן המלמד גם על כישלון ההרתעה בעניינו. על כך ניתן ללמוד גם מעברו המכביד, המעיד כי הוא הרגיל עצמו לפגוע בגופם וברכושם של אחרים וכי למרות מאסרים משמעותיים שהוטלו עליו פעם אחר פעם, הוא לא הורתע. באשר לטענות הסנגור הנוגעות להבדלים בין המערער לבין שותפו, הבדלים אלה זכו להתייחסות הולמת בגזר הדין ולעונשים נבדלים ומתאימים לכל אחד מהם, זאת בין היתר, לנוכח ההבדל המשמעותי הקיים בין העבר הפלילי המשמעותי של המערער, להבדיל מזה של נאשם 1. גם אין בידנו לקבל את הטענה כי מעשה אחד שנעשה על ידי המעורב האחר יוחס למערער שכן לשניהם מיוחסת על פי כתב האישום המתוקן התנהלות דומה (ר' ס' 26, 25 לכתב האישום המתוקן). יוסף כי המערער הורשע גם בנהיגה בפסילה, בכך שנהג ברכב למרות שמעולם לא הוציא רישיון נהיגה ואף נדון לעשר שנות פסילה. גם בכך יש כדי להעיד על העדר מורא מהחוק וזלזול מופגן תוך סיכון משתמשי הדרך. לפיכך, בנסיבות אלה, העונשים שקבע בית משפט קמא מקובלים עלינו ולא מצאנו מקום להתערב בהם.

אשר-על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, ה' אדר ב' תשפ"ב, 08 מרץ 2022, במעמד ב"כ המערער, המערער וב"כ המשיבה.

שירלי רנר, שופטת

אריה רומנוב, שופט

השופט רפי כרמל, סגן נשיא, אב"ד